

Özge Öztekin, Hacettepe Üniversitesi

“Şiir ve Mimari (I): XVIII. Yüzyılda Yazılmış Divanlardaki Tarih Manzumelerinde Devrin Mimari Yapılarının İşlenişi”

Özet

Şiir bir düşünme imkânı, sorgulama alanı, bilgi ve kültür envanteridir. Tarihin ruhudur. Şairin fiziksel çevrede olup biteni nasıl gördüğü ve bunu şiirinde nasıl anlattığı önemlidir. Divan şiirinin teknik, estetik, kültürel değerleri bu yönden okunduğunda çeşitli karşılıklar bulacaktır. Tarihsel-kültürel arka planıyla bu şiir, Osmanlı toplumsal tarihi başta olmak üzere, disiplinlerarası incelemelere açıktır. Şehri görünür kılan mimari eserlerin şehir ile ilgili şiirler üzerinden okunması, mimarlık tarihi ile şehir tarihini Divan şiirinin en özgün metinlerinden sayılabilecek ‘tarih manzumeleri’ ile buluşturur. Görsel kültür verisi olarak mimari (söylemsel olmayan alan), Osmanlı sanatı araştırmaları yanında şehir tarihi için de tek başına ‘tarihsel kaynak’tır. Mimariyi, yazılı birer kültür verisi olan tarih manzumeleri (söylemsel alan) üzerinden okumak ve düşünmek, görünür olanla okunur olanı yan yana getirir. Yeni inşa edilen mimari eserler, yeniden inşa sürecindeki ‘ta’mîr’&‘teddîd’ pratiklerinin nesnesi olan mimari eserler, her ikisinin de kent dokusunda yarattığı etkiler ve bütün bu hareketliliğin devrin tarih manzumelerindeki görüntüsü önem arz etmektedir. Divan şiirinin özgün kurgusu ve özerkliği içerisinde on sekizinci yüzyıl İstanbul’undaki mimari eserlerin metinlerde nasıl anlatıldığını anlamaya çalışırken, dönemin mimarlığı ile de ilişkilendirerek oradaki görüşleri de anlamaya çalışmak gerekir. Bu sunumda, ulaşabildiğimiz tarih manzumelerinde yaptığımız tarama sonucu belirlediğimiz mimari yapıları örneklendirecek ve şiirdeki görünümlemlerinden hareketle belli değerlendirmeler yapacağız.

Doç. Dr. Özge Öztekin

Görev: Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doktora: Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (2004)

Yüksek Lisans: Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (1997)

Lisans: Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (1994)

Yayımları:

Öztekin Özge, “Tarih Manzumelerine Göre XIX. Yüzyılda Ankara,” *VEKAM Ankara Araştırmaları Dergisi*, III/2, 2015: 212-219.

Öztekin, Özge, “Ontolojik Boyutta ‘Döngüsel Süreklilik’ & ‘Değişim ve Dönüşüm’ü İmleyen Görsel Sembollerle Şiirin Biçim Düzeyinde Bilinçli Deformasyonu: Divan Şiirinde Değişimsel Bir Önceleme Alanı Olarak Biçimsel Sapmalar,” *Turkish Studies*, Volume: 7, 2012: 2139-2155.

Öztekin, Özge. *XVIII. Yüzyıl Divan Şiirinde Toplumsal Hayatın İzleri: Divanlardan Yansıyan Görüntüler*. Ankara, Ürün Yayınları, 2006.